

Universitatea Babeş–Bolyai, Cluj–Napoca
Facultatea Istorie-Filosofie
Anul universitar 2008-2009
Semestrul I.

I. Informații generale despre curs, seminar, lucrare practică sau laborator

Titlul disciplinei: Preistorie generală

Codul: HIR1103

Numărul de credite: 5

Locul de desfășurare: UBB, Cluj-Napoca, str. Kogălniceanu nr.4 (Clădirea Józsa Béla, sala 59)

Programarea în orar a activităților: marți 16-18

II. Informații despre titularul de curs, seminar, lucrare practică sau laborator

Nume, titlul științific: Molnár Zsolt, lector univ. Dr.

Informații de contact (adresă e-mail, eventual nr. de telefon):

molnar-kovacs@freemail.hu; 0741/358181

Ore de audiență: marți, orele 10-12.

III. Descrierea disciplinei:

Scopul principal al cursului este formarea unei imagini generale despre problematica preistoriei și asigurarea pentru studenți a unei baze teoretice solide, cu ajutorul căreia să poată interpreta diferitele fenomene economico-sociale ale acestei perioade. Prelegerile nu se mai axează pe modelul tradițional al cursurilor de preistorie din țară, în locul unei prezentări analitice prezentate în ordine cronologică, pune accentul pe diferitele probleme intens dezbătute în literatura de specialitate din Europa. Cunoștințele de specialitate ale cursanților sunt completate de un curs primit de fiecare student în formă digitală.

A múlt felfedezése nem torpanhat meg a régészet hagyományos alapcélkitűzéseinek felvázolásánál. A korai társadalmak tér -és időkereteinek meghatározása mellett fontos a szervezettségük természetének és méreteinek, a hatalomgyakorlás módozatainak tanulmányozása. Az őskor problematikájának általunk választott társadalomrégészeti megközelítése, szokatlan a romániai szakirodalomban, ahol a különböző régészetelméleti fogalmak és modellek valós ismeretét az empirikus megfigyelések és az intuíció helyettesíti. Az előadás célja, hogy az egyetemi hallgatók egy átfogó kepet, mintegy ízelítőt kapjanak a modern őskorkutatás különböző problémáiról. Mindezek mellett az őskorról alkotott képük megváltoztatása is céljaink között szerepel.

IV. Bibliografia obligatorie:

1. -I. Bóna, Die mittlere Bronzezeit Ungarns und ihre Südöstlichen Beziehungen, *Archeologia Hungarica IL*, Budapest, 1975.
2. -J. Bouzek, Climatic changes and central European prehistory, *Climatic Change in Later Prehistory*, 1982, 179-191.
3. -S. Bökönyi, The Development and History of Domestic Animals of Hungary, *AmAn*, 73, 1971, 640-674.
4. M. Cărciumaru, *Paleoetnobotanica*, Iași, 1996.
5. -V. Furmanek, L. Veliačik, Slovensko v. dobe bronzovej, Bratislava, 1991.
6. -F. Gogâltan, Die Tells der Bronzezeit im Karpatenbecken. Terminologische Fragen, *Interregionale und Kulturelle Beziehungen im Karpatenraum, 2 Jahrtausend V. Chr.-1 Jahrtausend N Chr.*, 2002, 11-47.
7. -A. Harding, *The Mycenaean and Europe*, London, 1984.
8. -N. Kalicz, P. Raczky, Spätneolitikum im Theißgebiet. Eine Übersicht zum heutigen Forschungsstand aufgrund der neuesten Ausgrabungen, W. Meier-Arendt (Hrsg.), *Alltag und Religion Jungsteinzeit in Ost-Ungarn*, Frankfurt am Mein, 1990, 11-33.
9. -C. Renfrew, P. Bahn, *Régészet. Elmélet, módszer, gyakorlat*. Budapest, 1999.
10. -B. K. Roberts, *Landscapes of the Settlements. Prehistory to the present*, New York, 1996.
11. P. Sümegi, E. Bodor, Sedimentological, pollen and geoarchaeological analysis of core sequence at Tököl, *SAX*, 2000, 83-96.
12. -P. Warren, V. Hankey, *Aegean Bronze Age Chronology*, Bristol, 1989.

V. Materiale folosite în cadrul procesului educațional specific disciplinei:

Cu ocazia cursului sunt proiectate materiale didactice realizate în Power Point, unele cursuri sunt ținute în incinta expoziției de preistorie a Muzeului Național de Istorie al Transilvaniei, pentru curs a fost elaborat un "reader" și un curs accesibil studenților pe cale digitală.

VI. Planificarea /Calendarul întâlnirilor și a verificărilor/examinărilor intermediare:

1. Începuturile cercetării preistoriei. (Folosirea noțiunii de preistorie, recurs istoriografic, explicarea noțiunii de cronologie)
2. Curente teoretice în arheologie (explicarea noțiunilor de arheologie procesualista, post-procesualistă, arheologie neo-marxista și marxista, arheologie cognitivă etc.)
3. Modele de societăți preistorice. (explicarea noțiunilor de gintă, trib, șefie, stat)
4. Modele teoretice utilizate în cadrul cercetării preistoriei. Teoria "Centru și periferie" (Excurs istoriografic)
5. Utilizarea microregională a teoriei centru și periferie în cercetarea preistorică. Avantaje și limite. (modele XTENT, Poligoane Thiessen, Teoria "Punctului central")
6. Ötzi sau cucerirea Alpilor.
7. Procesul urbanizării. (explicarea noțiunilor de așezări proto-urbane și problematica urbanizării, excurs istoriografic)
8. Societatea tellurilor. Noțiuni de bază. (noțiuni de terminologie, prezentarea orașului Troia)
9. Paleomediul și economia comunităților preistorice. (paleomediul, economie, comerț)
10. Evoluția societății preistorice în zona Mediteraneană. De la șefi la regi.
11. Comerțul în preistorie. Bunuri de larg consum și bunuri de prestigiu. (Comerțul maritime în preistorie)

12. Simboluri și artă preistorică. Noțiuni de arheologie cognitivă. (simboluri preistorice, peșteri și complexe ritual-funerare, discul de la Nebra)

VII. Modul de evaluare:

Evaluarea finală se va efectua pe baza participării active a studenților și un examen oral.

VIII. Detalii organizatorice, gestionarea situațiilor excepționale:

Condiția de prezentare la examen este frecvența de 50 % la cursuri.

IX. Bibliografia opțională:

1. -W. David, Altbronzezeitliche Beinobjekte des Karpatenbeckens mit Spiralwirbel, -oder Wellenbrandornament und ihre Parallelen auf der Pelopones und Anatolien in frühmykenischer Zeit, *Thracians...*, 1997, 244-305.
2. -V. Furmanek, J. Vldar, Synkronization der historischen Entwicklung im Nordteil des Karpatenbeckens im 2. Jahrtausend v. Chr., *Der Nordbalkanische...*, 2001, Baia Mare, 83-105.
3. -M. Gimbutas, Bronze Age cultures in Central and Eastern Europe, Hague 1965.
4. -F. Gyulai, Enviroment and Agriculture in Bronze Age Hungary, Budapest Archeolingua, Series Minor, 4, 1993.
5. -P. Raczky (Ed.), A LA FRONTIERE ENTRE L'EST ET L'OUEST. L'art protohistorique en Hongrie au premier millénaire avant notre ère, Bibracte, Centre archéologique européen du Mont Beuvray, 1998.
6. -*Trade and Exchange in Preistoric Europe*, Oxford, 1993, C. Scarre, F. Healy (Eds.). Oxbow Books.
7. -*The Yugoslav Danube Basin and the Neighbouring Regions in the 2nd Millenium B. C.*, N. Tasić, (Ed.) *Belgrade - Vršac*, 1996. *Institute for Balkan Studies*.
8. -*Untersuchungen zu Handel und Verkehr der vor- und frühgeschichtlichen Zeit in Mittel- und Nordeuropa*, I-V, K. Düwel – H. Jankuhn – H. Siems – D. Timpe (Hrsg.) *Abhandlungen der Akademie der Wissenschaften in Göttingen, Philologisch-Historische Klasse*, Göttingen, 1985-1989.
9. -Bintliff, J.L.–Davidson, D.D.–Grant, E.G. (Ed.), *Conceptual Issues in Enviromental Archeology*. Edinburgh. 1988, Edinburg University Press.
10. -Dalton, G., Aboriginal Economies in Stateless Societies. *Echange Systems in Prehistory*. T. K. Earle. J. E. Ericson (Eds.). New York–London. 1977, Academic Press. 191–212.
11. -Earle, T., *Bronze Age Economics. The Beginnings of Political Economies*. 2002, Westview Press. Cambridge MA.
12. -F. Gogâltan, Tell-uri în Orientul Apropiat și Bazinul Carpatic. O scurtă privire comparativă asupra habitatului preistoric (II). *Acta Terrae Septemcastrensis* IV. 2005, 79–133.
13. -A. Harding, *European Societies in the Bronze Age*. Cambridge. 2000, University Press.
14. K. Kristiansen, *Europe before history*. Cambridge. 1998, University Press.